

НАДГРОБНО СЛОВО ЗА ЦВЕТАН СТОЯНОВ

Той удивляваше с многостранныте си познания за съвременна литература и култура.

Ала ерудицията не сближава хората, по-скоро напомня за разстоянията помежду им.

Обаятелността на неговата личност идваше от друго. Той се отличаваеше със заразяващата си жизнерадост, с неподправения си оптимизъм. И това бе у него не просто шастлива емоционална нагласа на съзнанието, а дълбоко промислено светоотношение.

Цветан Стоянов се занимаваше усърдно и написа редица умни, проникателни трудове върху отчуждението и следите му в буржоазната литература, върху „нишките, които се късат“; той пръв у нас обърна внимание на тъй наречените „бегълци от обществото“ сред младата западна интелигенция; неудържимото нашествие на буржоазната „масова култура“ бе една от главните му теми; с жив интерес изследваше израждането на изкуството под напора на пазарните изисквания, задълбочено разглеждаше „раздвоението“ на творческата личност. С други думи, той насочи научните си дирения предимно към явления, които сред днешната западна интелигенция се смятат източник на несигурност, неверие, отчаяние.

Ето защо жизнерадостното светоотношение на Цветан Стоянов бе плод на критичен размисъл, на вътрешно убеждение.

Той притежаваше забележителна работоспособност. Календарят му за тази черна седмица, в която той се бореше със смъртта, бе изпълнен с бележки за уговорени срещи, разговори, обещани срокове. Подготвяше се за печат сборник с негови студии върху съвременната западноевропейска и американска литература. Обемистият му ръкопис върху проблеми на отчуждението, представен в издателство „Наука и изкуство“, бе първа част на многотомно изследване, обхващащо литературни и други художествени явления от близо три столетия. Едва що бе завършил ръкописа си върху Достоевски. В общите ни планове за близките години неговото име се срещаше по-често от всяко друго.

Цветан Стоянов ни напусна, когато свързвахме най-големите си надежди с него, когато се осланяхме толкова много на изключителните му дарби на литературен изследовател, на широкообхватната му научна подготовка.

Цветан Стоянов ни напусна, но трудовете, които публикува, и ръкописите, които остави, му осигуряват трайно присъствие в българското литературознание.

Атанас Натов